

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

— «*Ερωτικά λόγια στον ίδιο σκοπό
και τραγουδημένα στα νησιά του Αιγαίου*»

ΥΜΕΝΑΙΟΣ

Στήν ἴδια τὴν ἄγρια κουφάλα τοῦ βράχου,
φθκία γεμάτη κι ἀρμυρίθρες, — ποιδς θὰν τὸ
κάτεχε τέτοιο ζευγάριωμα ; Ἐνα γεράκι, πε-
τρέιτης τ' οὐρανοῦ, καὶ μιὰν ἄγρια πουλάδα,
τοῦ βράχου τ' ἀρμυροῦ καὶ τοῦ πελάγου γέννη-
μα.

Τὸ κῆμα πέρα νὰ σπάξει. Φρέσκος ὁ καιρὸς
καὶ τώρα πὶδ δυναμωμένο τ' ἀγέρι. Κ' ἐνὼ γύ-
ρω κύματα κι ἀφροί, μέσα στὴν ἄγρια κουφά-
λα τοῦ βράχου, γαλήνη καὶ λόγια ἐρωτικά κ'
ἕνας οὐρανὸς καθάριος ν' ἀστράφτει.

Ποιδς θὰν τὸ κάτεχε τέτοιο ζευγάριωμα !

ΠΕΡΑΣΜΑ

...Καθὼς ἤρθες τὸ χέρι δίνοντάς μου
ξανά στὸν ἔρχομό σου πλάσμα τὸ εἶδα
τῶν ἀνεύρων τὸ χάιδμα τῶν πρώτων.
Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ : Τὰ Δεκατετραστιχία.

Τὸ πέρασμά σου, ὄχι, δὲν ἔσβυσε. Ἀπόμεινε
στὴ θύμησή μου βαθὺ σὰν τὸ πέρασμα τοῦ ὀ-
δοιπόρου στ' ἀφράτο χῶμα, σὰν τ' ἀ γ ι ο τ'
ἀχνάρι στὸ σκληρὸ παριανὸ μάρμαρο.

«Ἦλιε τρισάκτινε*», ὁ Βυζαντινὸς ἀγιογρά-
φος χαιρετάει τὴν Παρθένα. Ἐγὼ μὲ ποιὰ λό-
για καὶ μὲ ποιδ σκοπὸ τὸ φτερωτὸ πέρασμά
Σου νὰ χαιρετήσω ;

Ἐχεις πάνω σου κάτι ἀπ' τὴν περιήφανη ἀ-
γοιάδα τῶν πουλιῶν τοῦ βράχου ποὺ καιρομάν-
τηδες τὰ λέει ὁ Λαός, καὶ τὴ φουρτούνα τότε,
καὶ τὴ γαλήνη προμαντεύει ὁ κρωγμὸς τους.

Περνᾶς ! Οἱ σπαθωτὲς φτεροῦγες Σου, ὦ,
πῶς γυαλιζοῦν στὸν ἥλιο καὶ πῶς τὴν καρδιά
μου χτυπᾶνε.

Ἐχεις στὸ πέρασμά σου τὸν ἀγέρα τῆς Ρω-
μιουσύνης τὸ ζεῖδωρο. Κάτι ἀπ' τ' ἄγριο θυμά-
ρι τοῦ βουνοῦ καὶ κάτι ἀπ' τ' ἄγριο ἀρμυρίκι
τοῦ βράχου.

Γεύομαι καὶ δοκιμάζω τ' ἀγέρι τὸ ζεῖδωρο.
Μέλι στὸν οὐρανίσκο τ' ἀνάπνεμά του καὶ μιὰν
ἄχνα, σὰ φλομομένη ἀπ' τὸν ἥλιο ἀλυγαριά,
γύρω μου.

Περνᾶς ! . . .

Κι ὅμως τὸ πέρασμά Σου νὰ σβύσει, ὄχι !

(*) «*Τρισάκτινε ἥλιε, τρισσοκλεέστατον φῶς*», κωμη-
τικὴ προσωποποιήσι τῆς Θεοτόκου σὲ παλιὰ εἰκόνα στὴν Ἐβ-
κατοναπυλιανή.

Ἀπόμεινε στὴ θύμησή μου βαθὺ σὰν τὸ πέ-
ρασμα τοῦ ὀδοιπόρου στ' ἀφράτο χῶμα, σὰν
τ' ἀ γ ι ο τ' ἀχνάρι στὸ σκληρὸ παριανὸ μάρ-
μαρο.

ΣΤΕΡΝΟ ΣΥΝΑΠΑΝΤΗΜΑ

Πέρα στὸ λιουγύρι*, τὸ φορτωμένο ἀπ' τὸν
καρπὸ, θυμᾶμαι τὸ στερνὸ γροῦκημά Σου.

Ἦρθες. Τ' ἄλλα πουλιὰ φοβισμένα παρέ-
κει. Ἐνα γλάριωμα γῆ κι οὐρανὸ νὰ θαμπῶ-
νει. Μὰ κάτου ἀπ' τὸν ἦσκιο τῆς ἀσιμηνίας ἐ-
λιᾶς, — δροσιά, κι ὁ Ἐρωτας ροδομέλι νὰ
στάζει σὰν ἀνθισμένη τοῦ Μᾶη ροδοτιά.

Ἐγειρες κοντὰ μου ἀποσταμένη. Οἱ γαλά-
ζιες φλέβες τῶν μελιγγιῶν Σου ξεχώριζαν, κι
ὁ, παιδούλα πανέμνοστη, ἕνας καημὸς μὲ συν-
τέραξες γιὰ Σένα.

Σὲ πῆρα στὰ χέρια μου μὲ τὴν ἔννοια μητέ-
ρας. Καὶ τὰ χεράκια Σου τὰ κρινένια Σοῦ φί-
λησα, κι ὅταν συνῆρθες γιορντάνι σοῦπλεξα
στὸ λαιμὸ καὶ στὸ μέτωπο τὰ φιλιᾶ.

Κ' ἐσύ ; Ἀποκαρωμένη θαροῦσες τὰ γύρω κ'
ἕνα γλάριωμα ἔνοιωθες γῆ κι οὐρανὸ νὰ θαμ-
πῶνει.

Τ' ἄλλα πουλιὰ φοβισμένα παρέκει . . .

ΕΡΩΤΙΚΟ ΜΕΘΗΣΙ

Fill the cup, and fill the can ;
Hav : a rouse before the morn ;
Every moment dies a man,
Every moment one is born.

Lord Tenneyson : *The vision of sin.*

Γέμισε τὸ ποτήρι μου μὲ βυσσάντο κρασί κ'
ἔλα δὸς στὴν κουφάλα τοῦ βράχου νὰ πιούμε.
Μὴν τρέμεις, ἀγριεμένο πουλί. Ὅχι, κοίτα με
στὰ μάτια βαθειὰ κι ἄς εἶναι τὸ βλέμμα Σου,
— σαῖτιά νὰ τὰ σάσει.

Γέμισε τὸ ποτήρι μου μὲ βυσσάντο κρασί.
Οὐρανὸς κ' ἕνας Ἄδης βαθειὰ μου. Οἱ στιγ-
μὲς κι ἂν ἀπαλὲς — ποιδς τὸ ξαίρει ταχιά τί
μοῦ γράφει τὸ κοντύλι τῆς Μοίρας.

Ἐλα κοντὰ — καὶ μὴν τρέμεις. Τὰ χεράκια
Σου — τὰ μπουμπουκία ποὺ δὲν τ' ἀνοιξε ἀ-
κόμα τῶν ἡλιων ἢ πύρη, — δὲν τ' ἀγγίζω. Μὴν
τρέμεις. Γέμισε μόνο τὸ ποτήρι μου μὲ βυσσάν-

(*) *Λιουγύρι* — προφ. λιουῖρι — λένε τὸν ἐλαιόγυρο στὴ
Νάξο, (σύννορο φυτεμένο μ' ἐλιές.)

το κρασί.

Ένας γκρεμνός — και τὰ οὐράνια ἕνα χέρι μου δείχνει. Ὡ! τραγούδι — τραγούδι! Μὰ βαθείά μου ἕνας Ἄδης νὰ χάσκει.

— Σ' ἀγαπῶ!... Μὰ, τὸ ξαίρω γιὰ πόσο! Μ' ἀρωπᾶς: «Ναί; Γιὰ πάντα;» — Μήπως ξαίρω! Κάθε στιγμή ἕνας ἄνθρωπος νέος γεννιέται, κάθε στιγμή κ' ἕνας ἄλλος πεθαίνει.

Γέμισε τὸ ποτήρι μου μὲ βυσσάντο κρασί κ' ἔλα δῶ στὴν κουφάλα τοῦ βράχου νὰ πιοῦμε.

Στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου
Ἰουλίου—Σεπτεμβρίου τοῦ 1920

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΛΙΑ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

Ἐκείνο τὸ βράδι γύριζα στὸ σπίτι μου, μὲ τὰ μάτια χαμῶ, χωρίς νὰ βλέπω γύρω μου. Γι' αὐτὸ και τὸ νεκρώσιμο πανί, ποὺ κρεμότανε στὴν πορτοῦλα τοῦ γειτονικοῦ μὲς σπιτιοῦ, δὲν τὸ κατάλαβα παρ' ἀφοῦ ἔφτασα σὲ μιὰν ἀπόσταση, ὅσο ποὺ νὰ μὲ φτάνουν οἱ ἄλλοι τοῦ, ποὺ ἀνέμιζαν στὸ βραδινὸ ἀεράκι. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ μαυροφορεμένου σπιτιοῦ μοῦ εἶταν ἄγνωστοι καὶ οὔτε εἶχ' ἀκούσει νᾶχουν ἄρρωστο και νὰ θάβουνε αὐτὲς τὲς ἡμέρες.

Πλησίασα λοιπόν, ἔπασα τὴ μιὰν ἄκρη τῆς νεκρώσιμης κουρτίνας, τὴν κόλλησα στὸν τοῖχο και διάβασα τὸ χαρτί, ποὺ εἶταν κερφισωμένο ἀπάνω. Μιά γυναίκα ἔλεγε πὼς πέθανε. Ὄνομα, παρόνομο, ὅλα μοῦ εἶταν ἄγνωστα.

Παρῶδωσα πάλι τὴν κουρτίνα στὸν ἀέρα, κοντοστάθηκα λίγο ἀκόμα, κοίταξα μέσα στὸ σπίτι, εἶδα σ' ἕναν τοῖχο τὴ σκιά μιᾶς λαμπάδας, ποὺ βέβαια θάβαιγε στὸ κεφάλι τῆς πεθαμένης, και ἔακολούθησα τὸ δρόμο μου. Ἀπορούσα πὼς δὲν εἶχα δεῖ μέσα καμιὰ γειτόνισσα. Μόνο δυὸ — τρεῖς γυναικοῦλες νὰ στέκονται σὰν ξένες.

Λίγες πόρτες παρακάτω εἶταν τὸ σπίτι μου. Ἡ ὀξώπορτα φαινότανε πιασμένη ἀπὸ καμιὰ δεκαριά γυναῖκες ποὺ, ὅπως εἶταν ἡ συνήθεια, καθεμιὰ εἶχε φέρει και τὴν καρδέλα τῆς. Νὰ οἱ γυναῖκες τῆς γειτονιάς! Ἐδῶ εἶταν ὅλες. Περίεργο πρῶμα ὅμως: νὰ κρεμαστῆ ἡ μαύρη κουρτίνα και νὰ μὴν τρέξουν νὰ ξημερωθοῦν κοντὰ αὐτοῦς λυπημένους!

Πλησίασα και, προτοῦ κληροπερίσω, ζήτησα νὰ διαβάσω τὴν αἰτία στὰ μάτια τους. Ἀντὶ ὅμως νὰ λυθεῖ ἡ μιὰ μου ἀπορία, γεννήθηκε και δευτέρα. Γιατί, ἐκεῖ ποὺ περιμένα, πλησιάζοντάς τες, νὰ νοιώσω τὴν πνοὴ τῆς λύτης και τῆς ἀνορεξίας, — διάβολε! δέκα βήματα πρὸ πέρα κρεμόταν ἡ σημαία τοῦ Θανάτου, — λίγο ἔλειπε νὰ νομίσω πὼς κληροπερίζοντας θὰ ξέσπασαν σὲ γέλια. Αὐτὸ τοῦλάχιστο ἔλεγε τὸ πρῶσοπό τους.

— Καλησπέρα και ζωὴ σὲ λόγου σας! τοὺς εἶπα, περίεργος νὰκούσω τί θὰ μοῦλεγαν.

— Τὴν ἤξερες τὴ μακαρίτισσα; μὲ ρώτησε ἡ κυρὰ Σπύρανα, μ' ἕνα εἰρωνικὸ χαμόγελο.

— Ὅχι, τώρα ποὺ πέθανε ἔμαθα πὼς τὴ λέγανε.

Κ' ἡ Σπύρανα, γυρίζοντας στὲς ἄλλες, εἶπε:

— Ἄμ' δὲν ξέρετε τίποτα γι' αὐτό....

Καὶ βέβαια ποὺ δὲν ἤξερα τίποτα. Δὲ θάρροῦσα ὅμως νὰ μάθω, ἀφοῦ τὸ ζήτημα τὸ ἀνάλαβε ἡ κυρὰ Σπύρανα.

Ἡ κυρὰ - Μανώλαινα, — θεὸς σχωρέστην γιὰ ὅ,τι εἶχε κάνει τῆς Σπύρανας, — εἶταν πολὺ κακὰ γυναίκα. Καὶ ἄλλες ἔχουνε μεγάλη τὴ γλώσσα, μὰ ἡ δικὴ τῆς δὲν εἶχε τζίρι. Ἄλλομονο σὲ κείνον ποὺ θὰ τὸν περιλώβαινε. Μήτε τὸ ρέμα τῆς Καλλιρόης δὲ θάρρανε γιὰ νὰ τὸν ξεπλύνει ἔπειτα.

Ἐνα πρωτὶ, — τὲς πρώτες ἡμέρες ποὺ κουβαλήθηκε ἡ Μανώλαινα στὴ γειτονιά — περνώοντας ἡ Σπύρανα ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς γιὰ νὰ πάει στὸν ἀνταρχνὸ μπακάλη νὰ πάρει λίγη μανέστρα, τὴν εἶδε ὄσω, τὴν καλημέρισε, τῆς εἶπε ὅ,τι καλὸ λόγος εἶχε γιὰ τὸν ἐρχομὸ τῆς, και στὸ τέλος ἡ καλὴ τῆς ἡ καρδιά τῆς ἀνοιξε και τὸ σπίτι τῆς. Ὅποτε ἤθελε μπορούσε νὰ κοπιᾶσει. Τὸ σπίτι τῆς Σπύρανας δὲ θὰ ἔδωρισε ποτὲ κλειστό.

Και γιὰ ὅ,τι αὐτὰ τί νομίζετε πὼς εἶπε ἔπειτα ἡ συχωρεμένη; Πὼς ἡ Σπύρανα εἶχε μισοστῆ, λέει, τὴν ἐκαδιάρικη χαρτοσακούλα μὲ τὴ μανέστρα, ποὺ περιμένε ἡ Μανώλαινα στὴν πόρτα τῆς ἀπὸ τὸ μπακάλη; και γι' αὐτὸ εἶχε βρεῖ τόσα καλὰ λόγια νὰ τῆς πεῖ. Ὅ,τι κολλήσει, σοῦ λέει. Ὅχι αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ ἄλλα τόσα. Φτάνει μόνο ἡ Σπύρανα — ἀκούς λόγος! — νάμπαινε μέσα, νάπαινε τὸ ποτηράκι τῆς μὲ τὴ μαστίχα και νὰ δεχόταν σὲ λίγο στὸ σπίτι και τὴ μανέστρα ποὺ τῆς χρειάζοταν. Κατάλαβες, δηλαδή, ποῖο εἶταν τὸ εὐχαριστὸ; Ἄμ' σ' αὐτὸ τὸν παλιόκοσμο, ὁ καλόψυχος αὐτὰ παθαίνει.

Ἀπὸ τότε ἡ Σπύρανα δὲ θέλησε νὰ δεῖ τὴ Μανώλαινα οὔτε ζωγραφιστῆ. Ὅχι πὼς τὴν ἐνοίαξαν αὐτὰ ποὺ τῆς εἶπε. Αὐτὸ ἔλειπε τώρα: νὰ περιμένει ἡ Σπύρανα τὴν ἐχτίμηση ἀπὸ τὴ Μανώλαινα. Ἰσα καὶ ὁμοῖα, βλέπετε! Ἀλλὰ, τί θὲς νάνακατεύεσαι μὲ κακοὺς ἀνθρώπους; Ὅλα νὰ τὰ περιμένεις. Ποῖος ξέρε ἂν μποροῦσε νάλεγε πάλι ἕστερ' ἀπὸ λίγο...

Ἄλλ' ἂν ἡ Σπύρανα ἔκοψε τὲς σχέσεις μὲ τὴ Μανώλαινα, οἱ ἄλλες γειτόνισσες, ποὺ δὲν εἶχαν ζεματιστῆ ἀκόμα ἀπ' τὴ γλώσσα τῆς, ἐξέκολούθησαν νὰ τῆς μιλοῦν. Και τὸ τί γινόταν μὲ τὰ λόγια ποῦθαζε ἡ συχωρεμένη, εἶναι ἀνίστοργτο. Πόσες φορὲς δὲν εἶχαν ἔρθει ἐξαιτίας τῆς στὰ λόγια ἡ γριά - Χριστίνα μὲ τὴ νύφη τῆς, ποὺ ὡς τότε δὲν εἶχε πεῖ ἡ μιὰ τῆς ἀληθῆς νὰ πάει παρατέρα. Ἐπειτα, λίγα εἶχε πεῖ γιὰ τὴ θυγατέρα τῆς κυρὰ - Γιώργαινας, ποὺ μακάρι νὰ τῆς ἔμοιαζαν ὅλες οἱ ὁμορφονιές; Ἄμ' ἡ Βασιλαῖνα τὴ τῆς χρώσταγε γιὰ νᾶρθε στὰ χέρια μὲ τὴν Κώσταίνα;

Μ' ἕνα λόγος, ἡ κακιὰ γλώσσα τῆς συχωρεμένης εἶχε ἀναστατώσει τὴ γειτονιά, ὥστου μιὰ μέρα θόηκε νὰ πεῖ κάτι και γιὰ τὴν πάστρα τῆς κυρὰ - Νικόλαινας. Ἐ, ἐδῶ εἶχε κακὰ ξεμπερδέματα. Ἡ πάστρα εἶταν ἡ μαγία τῆς Νικόλαινας, καὶ αὐτὸ ἔφτασε γιὰ νὰ πάρει φωτιά. Κ' ἡ Νικόλαινα δὲν εἶναι ἀπὸ κείνες ποὺ χαρίζουν κάστρα. Μιὰ και δυὸ λοιπόν και στῆς Μανώλαινας, τὴ στρώνει στὸ βρισιδί, πιάνεται μαζί τῆς,